

"A szeretet soha el nem fogy"

Időpont: Szentháromság utáni 1. vasárnap.

[Eredeti elhangzás dátuma: 1935. március 3. Helyszín: nincs feltüntetve]

Alapige: I. Kor. 13:1-10.

Ha embereknek vagy angyaloknak nyelvén szólok is, szeretet pedig nincsen én bennem, olyanná lettem, mint a zengő ércz vagy pengő czimbalom. És ha jövődőt tudok is mondani, és minden titkot és minden tudományt ismerek is; és ha egész hitem van is, úgyannyira, hogy hegyeket mozdíthatok ki helyökről, szeretet pedig nincsen én bennem, semmi vagyok. És ha vagyonomat mind felétem is, és ha testemet tűzre adom is, szeretet pedig nincsen én bennem, semmi hasznom abból. A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rójja fel a gonoszt, Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal; Mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy: de legyenek bár jövődömondások, eltöröltetnek; vagy akár nyelvek, megszűnnek; vagy akár ismeret, eltöröltetik. Mert rész szerint van bennünk az ismeret, rész szerint a prófétálás: De mikor eljő a teljesség, a rész szerint való eltöröltetik.

Az énekben /442./ elénekeltük a szeretet himnuszát, az egész 13. fejezetet. Felolvastam a 13. fejezet első tíz versét, a mai vasárnap levélbeli szentleckéjét, most pedig kiragadom a szentige egyetlen mondatát és beszélni fogok arról, hogy "a szeretet soha el nem fogy".

Egy mondatnak egészen különböző értelme van, mihelyst különböző írásjelet teszünk utána. Ha például kérdőjelet teszünk ezután a mondat után és úgy olvasom: a szeretet soha el nem fogy? – akkor ez a vers a szomorú, búslakodó lemondásnak, vagy a cinikus kételkedésnek válik a mondatává. Ha felkiáltójelet teszek utána és úgy mondom: a szeretet soha el nem fogy! – akkor találunk benne valami sajtáságos parancsoló jelleget. Erkölcsi elkötelezettségnek hatalmasan dübörgő szekere közelít felénk e mondatban és parancsolja, hogy a szeretetnek soha nem szabad elfogyni. Ha pontot teszünk utána és határozott alakban mondjuk ki, akkor ez a mondat egy ténynek a megállapítását jelenti, egy megfigyelésnek mondatba öltöztetését.

A világ legtöbbször kérdőjelet, legfeljebb felkiáltójelet tesz a mondat után. De ha kikeressük ezt a helyet a bibliában, azt látjuk, hogy kettőspont van utána, mert e mondatnak vannak folyományai, de a teljes mondat végén ott van a pont.

Hadd állítsuk most szembe egymással a kérdőjelet, meg a pontot, mint a mondat végére eső lehető írásjelek két végletét és nézzük meg úgy ezt a két mondatot, egyiket, mint a világ kételkedését, másikat, mint az ige kijelentését.

I./

A világ egyszerűen kétségbe vonja az ige kijelentését, tényekre hivatkozik és rámutat példákkal arra, hogy milyen hamar elfogy az emberi szeretet. Rámutat, hogy hány családi élet jutott válságba még mielőtt megkezdődött volna. Mennyi boldog szerelemmel induló jegyesség bomlik fel. Mikor először nyílt ajkuk arra a szóra: "szeretem", – úgy érezték, hogy szerelmük örökké tartó, ami felett nincs hatalma az időnek. Amikor egyszer egymás ujjára húzták a jegygyűrűt és joguk volt végre a másképp csúnya szájú világ előtt is kéz a kézben menni, úgy érezték, elértek a földi boldogság hegycsúcsára. És hány ilyen, így induló jegyesség nem érkezett el az oltár elé, felbomlott. Nem tudni miért? Egyszer csak elkezdett csendesebben dobogni a szív, egyre jobban hűlni az érzés, egyszer csak úgy érezték, nem is olyan kívánatos, hogy annyi időt töltsenek el egymás mellett ... elfogyott a szeretet. Ez a mai világ egész természetesnek tartja a szeretet mulandóságát, hogy nem is akarja elkötelezni magát egy egész életre, sírig tartó szeretetre, és megpróbálkozik a próbaházassággal.

Azután rámutat a világ a válóperek nagy számára, mely megdöbbeneti nemcsak az egyházi köröket, hanem a világi bíróságokat is. Minden válóper szomorú bizonyossága annak, hogy bizony a szeretet elfogy.

Azután a világ rámutat arra az óriási szakadékra, mely soha nem volt akkora, mint manapság ami van a szülő és gyermek között. A szülő egy letűnő világ gyermeke, a gyermek egy felkelő világ képviselője és e két véglet nem tudja egymást megérteni. Mint a tűz és víz, a nappal és az éjszaka, – olyan különbség választja el őket egymástól. A szülő kéztördelve áll gyermeke gondolkozásmódjával szemben és mint egy itt felejtett múmiára néz szülőjére a gyermek, mikor az ő gondolkozásmódját helyezi szembe a saját gondolkozásmódjával. És rámutat a világ, hogy valamikor ezek is szeretetben összeforrt szívek voltak. Hogy szerette a gyermek szüleit, mikor kicsiny volt. Hogy ölelgette anyját és kúszott fel apja térdére, hízelkedve simogatva állát, hogy meséljen neki valamit. Hova lett mindez? A csókok forrósága, ölelések hálás simulása? Elfogyott a szeretet.

De kénytelenek vagyunk nemcsak családi, hanem ember és ember közti más viszonylatban is látni az elfogyott szeretetet. Ott van a legideálisabb szeretet, a barátság. Láttunk barátokat, kik nem tudtak meglenni egymás nélkül. Az ember el sem tudott képzelni eszményibb összeforrást. Közös volt a gondolatuk, problémájuk, életfelfogásuk, nem volt

titkuk egymás előtt, nyitott könyv volt egymás számára életük. Azután elkanyarodott életük útja, egyiknek jobbra, másiknak balra kellett menni. Jöttek-mentek a levelek, eleinte elég sűrűn, azután egyre ritkább a levélváltás, egyre szürkébb lett a levelek hangja, azután egyre hűvösebb a mögöttük rejülő érzés, – s azután egyszer csak elmaradtak a levelek. És mikor újra találkoztak, úgy állottak egymással szemben, mint két idegen, úgy érezték megszűnt bennük az egymás iránti érzés és kihűlt krátereket nem lehet semmiféle spirituszlámpával újra működésbe hozni.

Azonban nemcsak ember és ember közt, hanem szomorúan kell megállapítanunk, hogy ember és intézmények viszonyában is elfogy a szeretet. Például a hazaszeretet. Gondoljunk az elszakított területekre. Boldogan tűzték ki eleinte a kokárdát és énekelték a himnuszt, lelkesedtek a "Talpra magyar" felett. És ma? Ma úgy érzik, megváltoztak az idők, én tartom a magyarságot – mondják – de utóvégre nemzeti érzés és állampolgári kötelesség két különböző dolog. És szépen berománosodnak, becsehersednek, beszerbesednek. Hova lett a hazaszeretet? Elfogyott...

Ugyanez áll az egyházszeretetre. Embereket láttunk, kik ökölrel verik mellüket, hogy ők milyen hűséges tagjai az egyházunknak. Azután, mikor más körülmények közé kerülnek, mikor megcsillogtatnak előttük egy jó állást, egy karéj kenyeret, vagy egy karikagyűrűt, mint a kámfor úgy eltűnik nagy egyházszeretetük. És az ember mikor kénytelen szembeállni egy-egy kitérővel, vagy reverzális adóval, olyan megdöbbenve kérdezi: hát hova lett a nagy egyházszeretet? Elfogyott ... vége lett.

És a legszomorúbb, hogy ez áll az ember és Isten közti viszonylatra is. Hányan voltak, akik forró szerelmi vallomással hódoltak meg Isten előtt, csillogó szemmel beszéltek újjászületésükről, megtérésükről. Úgy érezte az ember, ezeknek semmi sem kell más, csak az Úr. Egy olvasmányuk volt: a biblia, egy örömük: az imádság, egy passziójuk: az Úr Jézus passiójában való elmélyedés. Olyan boldogan nézte az ember, hogyan bontakozik ki szíveikben a hit drága virága, a kis mustármag, hogy terebélyesedik fává. Aztán ... azután egyszer vége lett. Megfagyott a szeretet szívükben. Elhallgatott az ének ajkukon, ráakódott a por a bibliájukra, a templomban a helyükre, – elfogyott a szeretet...

Kedves Testvéreim! Ez a világnak nagyon szomorú, bánatos megállapítása, hogy a szeretet elfogy és ezért helyez a szentírási vers után a maga tapasztalatai alapján kérdőjelet szomorú megállapításul, hogy te szegény Pál, te nem ismered a világot és az embereket! Te fellegekben jársz és nem veszed észre, hogy alattad a poros földön hogyan fogy el a szeretet.

II./

Ezzel szemben az ige e mondat után pontot tesz és azt mondja: "A szeretet soha el nem fogy." És ez nem felszólítás, parancs, hogy emberek, ne engedjétek, hogy a földről elfogyjon a szeretet. Vigyázzatok reá, hogy ki ne aludjon a lángja, mint vigyáztak a veszta szüzek az örök tűzre. Nem, testvéreim! Itt pont van a mondat után. "A szeretet soha el nem fogy."

El tudjuk képzelni, hogy ez a pont micsoda súlyos kérdést jelent azok számára, akik számára Isten ígéje igazság és élet. Egy olyan igazság, mit az életnek is igazolnia kell. Hol van hát az összekötő híd, a kiegyenlítő gondolat e két véglet között meghúzódó mélységes szakadék fölött?

Sokan azt gondolják, hogy Pál apostol itt általános elvi kijelentést akar tenni. Hogy nem az egyén szeretetéről, az én meg a te szeretetéről beszél, hanem általában a szeretetről. A szeretet soha el nem fogy. Hogyha akármilyen embertípusok jönnek erre a világra, szeretet akkor is lesz. Még akkor is, azokban az utolsó időkben, melyről Máté evangéliumának 24. fejezetében az van mondva: "a szeretet sokakban meghidegül" – akkor is lesznek anyák, akik boldog szeretettel ölelik magukhoz gyermeküket, gyermekek, kik gyengéd simulással bújnak szüleikhez, akkor is lesznek egymás arcát néző, egymás szemét kereső boldog jegyesek, kéz a kézben járó szerető hitvesek, jó barátok, akik egymás mellett akarják megharcolni az élet nagy harcát. A szeretet soha el nem fogy.

Bizonyos, hogy mikor Pál leírta ezt a mondatot, további folytatásából következtetni lehet arra, hogy ilyenre is gondolhatott. Rámutat az utolsó időre, hogy sok minden elmúlik majd akkor, elmúlik a hit, mert valósággá válik, a reménység, mert látássá válik, de a szeretet megmarad örökké, mert az a másik világnak, az örök üdvösségnek is alkotóeleme lesz. De aki Pál apostol lelkületét ismeri és a bibliát a szavakon túl is megérti, az látja, hogy minden elvi elvonatkoztatás mellett is megállapítja, hogy a szeretet soha el nem fogy, megmarad emberi vonatkozásokban is.

Hát akkor hol van itt az igazság?

Az igazság ott van, hogy mit értünk szeretet alatt. Amikor a világ azt mondja, hogy a szeretet elfogy, azt olyan szeretetre mondja, amire az apostol nem hajlandó ezt a drága, örökzengésű szót alkalmazni, hogy szeretet. Egész mást ért az apostol és mást a világ szeretet alatt.

Amit a világ szeretetnek mond, az sokszor nem más, mint az önzés kifinomodott formája. Szeret valaki valakit, mert jól esik neki gyönyörködni arcában, természetének finomságában, megjelenésének eleganciájában. Szereti, mert élvezi szép ajkának szavát, mely olyan, mint a madáracsicsérgés. Szereti, mert jól esik neki az a munka, amit érette végez, hogy szabad

belenyúlása van az illető zsebébe. Azok a szeretetek, melyek ebben a ruhában járnak a földön, azok az írás szerint legfeljebb bitorolják a szeretet nevét. Mert az apostol szerinti szeretet nem keresi a maga hasznát. Az bizonyos, hogy az a szeretet, mely nem más, mint szép ruhába öltöztetett emberi önzés, az elfogy. Elfogy, mihelyt megráncosodik a szép arc, mely gyönyörűséget szerez neki, mihelyt rekedtté válik a csengő hang, mely olyan volt számára, mint a madárcsicsergés. Mihelyt megrokkann az a munkaerő, mely eltartotta és kiürül a pénz a zsebből, – abban a pillanatban a szeretet is elfogy. Ez egész természetes!

Pál apostol és az Írás szerint a szeretet az életközpont megváltoztatása. Ez azt jelenti, hogy az ember életének központja önmagában van addig, míg meg nem tanul szeretni. Amint megtanul szeretni, ez az életközpont átmegy egy más ember életébe, ott lesz élete súlypontja, ez mér le számára mindent, ez lesz az életének célja, ezért dolgozik, ezért van minden. Ez nem önzés, ez önzetlenség. Ez a szeretet nem tűnhet el, nem fogyhat el, bármi történjék, bármennyire válik is rá méltatlanná a másik, mert mindentől függetlenül éli életét. Ez a szeretet más azért is, mert amit az apostol szeretetnek nevez, annak forrása a mélyből jön és nem kívülről fakad. Vannak emberek, akiknek szíve olyan, mint egy kőből épített medence, melyben benne van a szeretet drága nedűje, de csak addig, míg felülről esik bele az eső, az üdítő vízcseppek, de amint nem jönnek azok az esők, a szeretet indításai, azok a kívülről jövő hatások, melyek életben tartják a szeretetet, jön a száraz idő és önmagát fogyasztva elfogy, kiszárad. De az Írás szerint való szeretet olyan, mint a forrásvíz, melynek gyökere mélyen lenyúlik a szív mélyére, onnét szívja magába az erőt és itatja a földet, a hatalmas óceánt, függetlenül attól, hogy esik-e az eső, vagy süt-e a nap, mosolyogva fogadják-e, vagy közömbösen, lehajol-e üdítő vizéhez, hogy belemerítse poharát, vagy beledob egy marék szemetet és belerúg. Nem fogyhat el ez a szeretet. Nem apadhat el az a forrás, mely az örökké való szeretetből, a golgothai kereszt tövéből fakad. Amelyik szeretet önzés volt, az elfogy, amelyik nem volt önzés, ott pontot tesz az apostol a mondat után: "a szeretet soha el nem fogy."

Kedves Testvérem! Tedd ezeket a gondolatokat e csendes vasárnap délután lelkiismereted mérlegére és mérd meg rajta a te szeretetedet. Keresd meg a magad szeretetének forrását. Nézd meg, hogyan szereted az embereket, intézményeket, az Istent. És ha úgy érzed, hogy fogy a szereteted, érezd meg e mondat minden elkötelező parancsát: a szeretet soha el nem fogy! És kérdezd meg magadtól, hogy vajon az élet, melyet te élsz, milyen gondolatot erősít meg az emberekben? Azt-e, hogy tegyünk csak kérdőjelet a szentírási mondat után, mert a szeretet bizony elfogy, vagy arra indítja életed az embereket, hogy azt mondják: igazad van Pál apostol, az igazi szeretet el nem fogy. Ámen.